

Sipos Bence

médiaművész, a Soproni Egyetem Benedek Elek Pedagógiai Karának mesteroktatója. Az ELTE Bölcsészettudományi Karának filmtudomány mesterszakán végzett 2022-ben. Alapszakos tanulmányait a Kaposvári Egyetem Rippl-Rónai Művészeti Karának képzés szakán folytatta 2017-től 2020-ig. Kutatási területe a film peremterületei, mediális átjárhatóságai, valamint az újmédiá

Artcadia, ú.f. 1(1), 55–59. (2022)

technológiai vetületei. Alkotóként szintén a mozgókép határai, képzőművészeti vetületei, valamint más, interaktív médiumokkal való kapcsolata foglalkoztatja.

sipos.bence@uni-sopron.hu

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7049-5561>

bsipos93@gmail.com

A cikkre a Creative Commons 4.0 standard licenc alábbi típusa vonatkozik: CC-BY-NC-ND-4.0.

A Bauhaus-szellem ajándéka

Ez a szöveg hallgatói nézőpontból mutatja be a Bauhaus-centenárium eseményeit. A szerző korábban egyetemi hallgatóként (képzés szak, mozgóképkultúra és média szakirány) a programok aktív résztvevője volt, emellett az események dokumentálásában is részt vett. Írásában felidézi e félévek legemlékezetesebb pillanatait: a Moholy-Nagy László művészetéhez kapcsolódó feladatokat, a dokumentálás kihívásait, a közös munka élményét.

kulcsszavak: kortárs művészeti képzés, Moholy-Nagy László, dokumentáció, élmény alapú tanulás, eseményvideó

The gift of the Bauhaus spirit

This text presents the events of the Bauhaus centenary from a student's point of view. As a former student (Film Culture and Media Studies), the author was an active participant in the programs and also took part in documenting the events. In this writing, he recalls the most memorable moments of these semesters: the tasks related to the art of László Moholy-Nagy, the challenges of documentation, the experience of working together.

keywords: contemporary art education, László Moholy-Nagy, documentation, experience-based learning, event video

Egy kellemesen telt nap délutánján érkezett meglepetésként a megtisztelő felkeresés Dr. Szabó Zsófia tanárnőtől, hogy néhány bekezdés erejéig lehetőség nyíljon a lapban számot adni a féléveken átívelő, **Bauhaus Up!** programsorozat nagyszerű kezdeményezéséről, az abban vállalt szerepünkről, illetve azokról a belső megéleésekről, melyeket ezekben a nagyszerű időkben tapasztaltunk. Ez a röpké esszé kissé talán különbözni fog a tudományos igénnyel készült, objektivitásra és tényekre építkező anyagoktól, és inkább érzelmi alapon, amolyan anekdotikus betétekkel tarkított módon, jóízű, baráti élménybeszámolóhoz hasonlóan igyekszik betekintést nyújtani intézetünk hétköznapijaiba, egy meghatározó kezdeményezés időszakát végigkövetve.

rajtkövekre pillantva

Egy tartalmas beszélgetés – azelőtt ismeretlen felek között – rövid bemutatkozással kezdődik. A médium korlátai szükségyszerűen egyoldalúvá teszik eme bemutatkozást, ám úgy vélem, mindez segíti majd az eligazodást a textus későbbi felében, illetve rögtön választ is kínál számos további felvetésre. A kérdés tehát, hogy ki is vagyok pontosan és miképpen kerültem a **Bauhaus Up!** legbenső vérkeringésébe?

Üdvözlöm a kedves olvasót, Sipos Bence vagyok a Rippl-Rónai Művészeti Intézet végzett hallgatója. Képzőművészet szakon mozgókép-kultúra és média szakirányon szereztem diplomát, és azt gondolom, az egyetemünkön eltöltött három esztendő vitán felül legmeghatározóbb féléve volt a Bauhaus centenáriuma körülölelő, nagyszabású kezdeményezés. Az egész a Bauhaus 100. évfordulóját megelőző esztendőben kez-

dődött. Dr. Szigethy Anna, Dr. Uhl Gabriella valamint Dr. Szabó Zsófia tanárnők nagyszabású víziójának, kitartó és fáradhatatlan munkájának köszönhetően kezdeti lépésként előadások, foglalkozások, kiállítások és rendezvények jöttek létre, amolyan előfutárként beharangozva a későbbi programsorozatot. Így esett, hogy a 2018-as évet záró Bauhaus **Lampion(f)est** dokumentációját mozgókép szakos hallgatóként barátommal és kollégámmal, Halász Gáborral együtt készítettük el. Mindig is kedveltem az úgynevezett „event videó” műfaját, a zenés összeállításokat, klipeket, montázsokat, így a vizsgaidőszakban – már a centenárium idején – vágóasztalomra huppant a nyersanyag, majd formát is öltött az előző egyetemi félévet lezáró, a tulajdonképpeni emlékévet megnyitó eseménysorozat videója. Ennek a kisvideónak köszönhetően nyílt lehetőségem arra, hogy a teljes elkövetkező sorozatot dokumentálhassam, szintén Gábor barátom hathatós közreműködésével.

Weimar, Dessau, Kaposvár

Oly sokszor felmerült eddig: nagyszabású kezdeményezés, féléveken átívelő programsorozat. Mit is jelentett ez a gyakorlatban? Röviden és tömören úgy fogalmaznék, hogy a Bauhaus-szellem beköltözött intézetünk falai közé. A tanárnők által kijelölt vízió egy összművészeti kavalkádot vetített előre, mely a hónapok során meg is valósult. Bauhaus tematikában alkothattak a különböző szakirányú hallgatók a legkülönfélébb műfajokban. Mindemellettt folytatódtak az előadásorozatok, a faanyag esztétikai és praktikus funkciót is betöltő megmunkálására is lehetőségünk nyílt workshop formában, illetve különböző tanulmányutakon vehettünk részt, fővárosi, nagynevű,

Bauhaushoz köthető kiállításokat tekinthettünk meg. Úgy érzem, fontos és erős kulturális missziót vitt véghez a **Bauhaus Up!** programsorozata, hiszen egy kevésbé vagy egyáltalán nem ismert, de mindenesetre azelőtti tanulmányaink során nem eléggé és kellő alaposággal bemutatott iskolát, mozgalmat, művészeti kollektívát és közeget, illetve nagyszerű művészeket ismerttetett meg a hallgatókkal. Egy olyan tanulási folyamat indult el, ami azt hiszem, páratlannak mondható. Az elméleti információk és történeti érdekességek mellett munkáink révén a mába, hétköznapi közegünkbe kerültek azok a módszerek, fontos társadalmi kérdések, felvetések, amik egykor Walter Gropiusék is foglalkoztatták.

Moholy géniuszának fémes ragyogása

Kurzusaink tekintetében, mozgókép szakirányon elsősorban a filmes megközelítés felől dolgoztuk fel a témákat. A feladatokat Borbás Dávid és Dr. Szigethy Anna tanárnő óráin kaptunk. Az egészben az volt a leginkább izgalmas és egyben kihívást jelentő rész, tulajdonképpen hogyan is tudjuk modern módon átadni mindazokat a Bauhaus princípiumokat, melyeket megismertünk. A feladatok varázsát pontosan az adta, hogy a kísérletező, bátor, ugyanakkor megoldásaiban mégis rendszerszerű szemlélet mellett komoly elkötelezettséget mutató mozgalom modern megfogalmazását kellett meghatározni. Veszélyes terepre tévedtünk. A pusztán formai építkezés giccsbe torkollhatott volna, míg a precíz szabálykövetés az egyszerű, szolgai másolás veszélyét hordozta. Szerencsére úgy érzem, sikerült ezeket a szélsőségeket elkerülni és úgy létrehozni autonóm

alkotásokat, hogy kellő játékosággal, ugyanakkor mély tisztelettel álljanak alapanyagukhoz. Saját munkáimban Moholy-Nagy László munkássága került a középpontba, több alkotásom is az ő munkái nyomán készült el a félév során. **Fekete-fehér-szürke** című kisfilmje – melyhez „**tér & forma**” címen készítettem 3D-s animációt – egy elektromos árammal működtetett, fémből készült kinetikus installációt tár elénk, annak különféle fénytöréseit, megcsillanásait és térbeli torzulásait kiemelve. Első körben gondolkodóba estem, miképpen tudnám kellően átadni ennek a szerkezetnek a belső szubsztanciáját, amikor is megleltem a leginkább kézenfekvő választ. Arra a gondolati ívre kapaszkodtam fel, amelyben eljátszottam annak a lehetőségével, mi történt volna akkor, hogyha Moholy művészete digitális formában is létrejöhetett volna. Ha a művész komputer elé ülhetett volna és így álmodhatta volna meg saját világait. Így a 3D-s térben létrehoztam egy olyan procedurális, folytonosan véletlenszerű módon változó rácsszerkezetet, amelynek megjelenése a fém anyagát szimulálja. Azért éppen a fémét, mert egyrészt ebből az anyagból készült maga a kinetikus eredeti is, másrészt Moholy a Bauhaus iskolában tanárként töltött idejében a fémműhely vezetőjeként is tevékenykedett. Szerkezetem tehát egy egységesen fekete színű térben, különféle fajtájú izzók világítják meg, így minden egyes pozícióban, minden pillanatban másképpen törik meg rajta a fény. Ezzel igyekeztem reflektálni a fény-tér modulátor sajátosságaira. Filmes módszerek tekintetében a 3D-s tervezőprogramban különféle nagylátószögű és makró lencsék szimulálására is lehetőségeim nyílt, így egészen új vetületeket kaptak az

egyes jelenetek. Az egész anyag 4:3-as képarányban készült, monokróm színekben, akárcsak a **fekete-fehér-szürke** című kisfilm, amolyan apró csavarként pedig analóg zaj is került a végleges anyagra, amely sajátos érzést kölcsönöz a teljes mértékben digitálisan létrehozott produktumnak.

élményeink mentén

Ami az egész eseménysorozat dokumentációját illeti, minden létező tekintetben izgalmas, valós szakmai kihívásnak tekintetem. Az első olyan alkalom volt, ahol az addig elsajátított szakmai ismeretek, az egyéni kreatív elképzelések és a Bauhaus szelleme egyedülálló szimbiózisba léphetett. A feladat a Bauhaus modelljét idézte meg előttem. Autonóm művészeti igénnyel készül, ugyanakkor alkalmazott művészeti szemlélettel – a piac igényeit maximálisan kielégítő módon – rögzített és feldolgozott anyagokra volt szükség. Ebben az időszakban teljesedett ki alkotásaimban az a kísérletező, vállaltan játékos jelleg, amelynek jegyeit sok későbbi alkotásom is magán viseli – ekkor történt egyfajta paradigmaváltás bennem. A klasszikus konvenciók helyett a filmet mint médiumot a festővászonhoz hasonlóan kezdem látni, melyre az alkotó szabályok mentén vagy akár azoktól teljesen elszakadva egészen egyedi műveket hozhat létre, felkészültségének, értékítéletének, akkori világszemléletének és ízlésének megfelelően. A vágóasztal lett hát az én vásznom, a nyersanyagok pedig a festéket jelentették. Ezek a hatások járták át erőteljesen a **Bauhaus Up!** projektre készült anyagok kivitelezését. Oda-vissza ható folyamatokról volt szó, hiszen pontosan a történeti jelentőségű mozgalom adta a kiindulópontot mindehhez, gon-

dolatiságuk pedig számos formai megoldásban köszön vissza a végső dokumentációs anyagokban. Halász Gáborral nagyszerűen kiegészítettük egymást, öröm volt egy olyan emberrel együtt dolgoznom, akivel a szakmai megfontolásaink is hasonló értékrend mentén bontakoztak ki.

A videós rész kivitelezése állt a munkám fő fókuszában, ebben másodoperatorként volt segítségemre Gábor, teljesen önálló területe, melynek kiváló és beható ismerője kifejezetten a fotografiai dokumentációban csúcsonodott ki. Duónk temérdek nagyszerű momentum részese lehetett. Jártunk a workshopokhoz szükséges faanyag beszerző úton, melynek minden mozzanatát rögzítettük, majd a belőlük készülő bútorokat – melyek mostanra a Művészeti Intézet tereinek és udvarának berendezési tárgyaiul szolgálnak – sikerült lencsevégre kapnunk, de az olyan elképesztő igényességgel és szakmai hozzáértéssel prezentált kiállításról is értékes muszterekkel tértünk vissza, mint a budapesti Mai Manó Ház 2019-es **Moholy** kiállítása. Ne feledkezzünk meg az intézeti eseményekről sem, a programsorozatot záró vagy éppen az összefoglaló, csoportos kiállításmegnyitóról a Rippl Galériában. Itt csúcsonodott ki igazán a programsorozat hallgatói oldala. Egyben láthattuk azokat a képzőművészeti, média és egyéb vizuális művészeti anyagokat, melyek a félév során látták meg a napvilágot a legkülönbélebb Bauhaus tematikák szerint. Számos szakunktól eltérő kurzus munkafolyamatából kaphattunk ízelítőt, és a végére hagytam a legfontosabbat, az egész projekt legnagyobb ajándékát: számos olyan lelkiismeretes oktatóval ismerkedhettünk meg, akikkel annak előtte nem töltöttünk időt, és velük köthettünk barátságot, mélyíthettünk szakmai és emberi kapcsolatainkat. Úgy érzem, ez az, ami megfizethetlenné tette számomra a Bauhaus félévét.

